

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2024/234

Karar Sayısı : 2025/99

Karar Tarihi : 22/4/2025

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 12/5/1982 tarihli 2670 sayılı Kanun'un 21. maddesiyle değiştirilen 56. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...*hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmıyacak durumları*,..." ibaresinin Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Aday memurluktan ilişkin kesilmesine ilişkin işlemin iptali talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 56. maddesi şöyledir:

"Adaylık devresi içinde göreve son verme:

Madde 56 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/21 md.)

Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlarla adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmıyacak durumları, göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir.

İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhal Devlet Personel Başkanlığına bildirilir."

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI'nın katılımlarıyla 16/1/2025 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Mehmet AKTEPE tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayananlar ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. İtirazın Gerekçesi

3. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kuralın memuriyetten ilişik kesme şeklinde ağır bir sonuç öngörmesine rağmen kuralda hangi hâl ve hareketlerin memuriyetle bağdaşmayacak nitelikte olduğuna ilişkin belirleme yapılmadığı, bu hâl ve hareketlerin nasıl belirleneceğine ilişkin somut ölçütlerle de yer verilmediği, bu durumun keyfi yorum ve uygulamalara sebebiyet verdiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

B. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

4. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 13. ve 70. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

5. 657 sayılı Kanun'un 56. maddesinin birinci fıkrasında, adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlarla adaylık süresi içinde hâl ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları, göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkilerinin kesileceği belirtilmiştir. Anılan fıkra da yer alan “...*hâl ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları*,...” ibaresi itiraz konusu kuralı oluşturmaktadır.

6. Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Dördüncü Bölümü'nde “IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı” kenar başlığı altında 70. maddesinde kamu hizmetlerine girme hakkına yer verilmiştir. “Hizmete girme” başlıklı maddenin birinci fıkrasında “Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir” denilmek suretiyle hakkın tanımı yapılmış, ikinci fıkrasında ise “Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez” denilmek suretiyle hizmete alınmada sadece görevin gerektirdiği nitelikler itibarıyla ayırım yapılabileceği hüküm altına alınmıştır. Anayasa Mahkemesi anılan hakkın sadece kamu hizmetlerine girmeyi değil kamu hizmetlerinde bulunmayı/kalmayı da güvence altına aldığı kabul etmektedir (AYM, E.2021/104, K.2021/87, 11/11/2021, §§ 42-48). Dolayısıyla kişinin kamu hizmetinde kalmaya devam edebilme imkânından yararlanamaması sonucunu doğuran düzenlemeler Anayasa'nın 70. maddesi kapsamındadır.

7. İtiraz konusu kural, aday memur statüsünde görev yapmakta olan kamu görevlilerinden adaylık süresi içerisinde hâl ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları tespit edilenlerin disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile memuriyetten ilişkilerinin kesilmesini öngörmektedir. Kural, memur adayının belirli hâl ve hareketlerine sonuç bağlamak suretiyle Anayasa'nın 70. maddesinde güvence altına alınan kamu hizmetlerinde kalma hakkına sınırlama getirmektedir.

8. Disiplin cezaları, kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacıyla öngörülmüş yapma veya yapmama biçiminde beliren davranış kurallarının ihlali hâlinde uygulanan idari yaptırımlardır. Kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmesi için memurların disiplin kurallarına uymasının ve bu alışkanlığın aday memurluk sürecinde kazandırılmasının önemli olmadığı söylenemez. Bu itibarla kanun koyucunun aday memurlar için memurlara nazaran daha ağır disiplin yaptırımını öngörmesinde takdir yetkisine sahip olduğu açıktır (benzer yönde bkz. AYM, E.2022/47, K.2023/124, 13/7/2023, § 73).

9. Anayasa'nın 13. maddesinde “*Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.*” denilmektedir.

10. Buna göre kamu hizmetlerinde kalma hakkına sınırlama getirilirken temel hak ve özgürlüklerin sınırlanması rejimini düzenleyen Anayasa'nın 13. maddesinin gözönünde bulundurulması gerekmektedir. Anayasa'nın söz konusu maddesi uyarınca kamu hizmetlerinde kalma hakkına getirilen sınırlamaların kanunla yapılması, Anayasa'da öngörülen sınırlama sebeplerine, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine uygun olması gerekir.

11. Anayasa'nın anılan hükmü uyarınca kamu hizmetlerinde kalma hakkına yapılan sınırlamalarda dikkate alınacak öncelikli ölçüt, sınırlamanın kanunla yapılmasıdır. Anayasa Mahkemesinin sıkça vurguladığı üzere temel hakları sınırlayan kanunun şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olması gerekir.

12. Esasen temel hak ve özgürlükleri sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir. Hukuk devletinde kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2015/41, K.2017/98, 4/5/2017, §§ 153, 154). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. ve 70. maddelerinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

13. Bir kanun hükmünün muhataplarının hangi eylemin disiplin suçu teşkil ettiğinin ve bu eyleme bağlanan yaptırımın ne olduğunun belli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine imkân verecek şekilde kaleme alınmış olması, kanunilik ilkesinin sağlanması bakımından gereklidir. Bu açıdan bakıldığında kuralda ilişik kesmeyi gerektiren *memuriyetle bağdaşmayacak eylem ve davranışlarda bulunma* hâlini oluşturan durumların objektif bir değerlendirme yapmaya imkân vermeyecek, keyfi uygulamalara yol açabilecek şekilde sınırlarının belirsiz olduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle kuralda ilişik kesmenin konusunu teşkil eden disiplinsizlik hâllerinin kapsamı, niteliği, ne şekilde işlenebileceği gibi hususların herhangi bir tereddüde yer vermeyecek biçimde açık ve net olarak düzenlenmediği görülmektedir. Bu yönüyle kural, bireylerin hangi somut fiil ve olguya sonuç bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine yasal çerçevede imkân tanımamaktadır.

14. Dolayısıyla kamu hizmetlerinde kalma hakkına sınırlama getiren kuralın belirli ve öngörülebilir nitelikte olmadığı, keyfiliğe karşı yeterince güvence içermediği, bu nedenle temel hak ve özgürlüklerin kanunla sınırlanması gerekliliğiyle bağdaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

15. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13.ve 70. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Ömer ÇINAR bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın Anayasa'nın 2. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 70. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

IV. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

16. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında “*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*” denilmekte, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmak suretiyle Anayasa Mahkemesinin gerekli gördüğü hallerde Resmî Gazete’de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

17. 657 sayılı Kanun'un 56. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...*hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları,*...” ibaresinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince iptal hükmünün kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

V. HÜKÜM

14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 12/5/1982 tarihli ve 2670 sayılı Kanun'un 21. maddesi değiştirilen 56. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...*hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları,*...” ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Ömer ÇINAR'ın karşılığı ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE 22/4/2025 tarihinde karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI

KARŞI OY

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun çoğunluğu tarafından 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 56. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları*" ibaresinin Anayasaya aykırı olduğu sonucuna ulaşılarak iptaline karar verilmiştir. Aşağıda belirttiğimiz gerekçelerle çoğunluk görüşüne katılmıyoruz. Şöyle ki;

Devlet Memurları Kanunu'nun 56. ve 57. maddelerinde adaylık süresi içinde göreve son verilme koşulları düzenlenmiştir. **657 sayılı Kanunun 56. maddesine göre**, "*Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlarla adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları, göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir. İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhal Devlet Personel Başkanlığına bildirilir*". **657 sayılı Kanunun 57. maddesine göre ise**, "*Adaylık süresi içinde aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir. İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhâl Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. Adaylık devresi içinde veya sonunda, 56 ncı ve bu madde hükümlerine göre ilişkileri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) 3 yıl süre ile Devlet memurluğuna alınmazlar*". Devlet Memurları Kanununda memurların adaylık dönemleri ve asil olarak atanmaları ayrı ayrı düzenlenmiş olup, aday memurluk döneminde hazırlayıcı eğitim ve staj eğitimleri öngörülmüş, yine adayların asil olarak atanmaları için bu eğitimlerden başarılı olmaları koşulu getirilmiştir. Kanunda, aday memurların sadece akademik eğitimden başarılı olmaları değil, aynı zamanda göreve devamlılıkları ve mesleki kurallara uyumu da asil memur olarak atanmaları için nazara alınmış, bu koşulu sağlamayanların ya da uyarma ve kınama cezasından daha ağır disiplin cezası alanların adaylığının sona ereceği düzenlenmiştir.

Dava konusu ibare aday memurun, memuriyetle bağdaşmayan hal ve hareketlerinin tespiti halinde görevine son verilmesini düzenlemekte olup, herhangi bir disiplin işlemi yapılmaksızın söz konusu sebeplerin varlığı halinde disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkilerin kesileceğini düzenlemektedir. Dava konusu edilen 657 sayılı Kanunun 56. maddesinin ilk fıkrasındaki "*adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları*" ibaresinin çok benzer bir düzenlemesi de aynı Kanunun 125/E maddesinin (g) bendinde memuriyetten çıkarma disiplin cezasını gerektiren sebeplerden biri olarak sayılmıştır. Söz konusu maddeye göre (657 sayılı Kanun m.125/E/g), "*Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak*" memurluktan çıkarma sebebi oluşturan fiillerden biri olmaktadır.

Anayasa Mahkemesi 16/01/2014 tarihli ve E.2013/110, K.2014/8 sayılı kararı ile (Resmî Gazete tarih ve sayısı; 09.05.2014-28995) söz konusu maddenin iptaline ilişkin başvuru reddetmiştir. Söz konusu karara konu başvuruda, hangi hareketlerin memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketler olduğu hususunda herhangi bir somut ve belirli unsur ya da benzer davranışlar listesinin bulunmadığı, söz konusu fiil ve hareketlerin belirlenmesi yetkisinin idareye ve yargı organlarına bırakıldığı, bu durumun farklı uygulamalara ve yorumlara sebebiyet vereceği belirtilerek Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür. Anayasa Mahkemesi ise, konuyu Anayasanın 2.,38. ve 128. maddeleri açısından incelemiş, Anayasa'nın 13.,49. ve 70. maddeleri ile ilgili görmemiştir. Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 2. maddesi yönünden yaptığı

değerlendirmede, belirlilik ilkesinin yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini ifade ettiğini, belirlilik ilkesinin gerekleri, düzenlemenin yapılacağı alana ilişkin koşulların getirdiği zorluklara göre değişebildiği, birtakım kavramların bazı alanlar için kullanılması durumunda belirlilik ilkesinin gerekleri yerine getirilmiş sayılırken, aynı belirlilik oranı diğer bir alan için yeterli olmayabileceğini, ceza hukukuna ilişkin kanunilik ve belirlilik unsuru ile disiplin hukukuna ilişkin kanunilik ve belirlilik unsuru arasında farklılık olduğunu, konunun daha kesin ve açık bir düzenlemeye imkân tanınaması hâlinde, kanun koyucunun zorunlu olarak genel düzenleme yapabileceğini belirtmiştir. Mahkeme, kanun tekniği açısından daha somut düzenleme ve daha belirgin kavram kullanma olanağı bulunmaması veya bir kanunun veya hükmün düzenlediği alanın daha fazla somutlaştırılması ve netleştirilmesi zor birçok olguyu kapsamaması durumunda belirlilik ilkesine uyulduğu kabul edilebileceğini, bununla birlikte kullanılan hukuksal kavram veya kavramların en azından yargılamaya ya da hukuksal yorum yöntemleriyle somutlaştırılabilir olması gerektiğini ifade etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki açıklamalar sonrasında dava konusu kuralda belirsiz olduğu ileri sürülen “memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerin” tümünün önceden öngörülmesinin ve tespitinin olanaksız olduğu ve söz konusu hareketlerin tek tek ortaya konulmasının mümkün olmadığı, normun daha kesin ve açık bir düzenlemeye olanak tanınaması nedeniyle kullanıldığı anlaşıldığından anılan kavramların kullanılmasında belirlilik ilkesine aykırılık bulunmadığını, kaldı ki, itiraz konusu kural dayanak alınarak tesis edilen idari işlemlere karşı yargı yolu açık olup belirsiz olduğu ileri sürülen kavramlar ve bu kavramların belirttiği hareketler yargı kararları yoluyla da somutlaştırıldığını, itiraz konusu kuralın Anayasa’nın 2. maddesine aykırı olmadığını belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa’nın 38. ve 128. maddeleri yönünden yaptığı incelemede ise, kanunla düzenleme ilkesinin, düzenlenen alanda temel ilkelerin kanunla konulmasını ve çerçevenin kanunla çizilmesini ifade ettiğini, bu niteliği taşıyan bir yasal düzenleme ile uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi konusunda yürütme organına yetki verilmesi, yasal düzenleme ilkesine aykırılık oluşturmadığını, dava konusu kuralda, memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak fiilinin devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektirdiği belirtildiğini, idarenin faaliyetleri çok çeşitli, karmaşık ve değişken olduğundan disiplin cezasını gerektirecek fiillerin tümünün kanunda tek tek belirlenmesinin güçlük oluşturduğunu, kuralın incelenmesinden de görüleceği üzere memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketler denilmek suretiyle disiplin cezası gerektiren fiil ve hareketlerin çerçevesinin çizildiğinin anlaşıldığını, bu nedenlerle itiraz konusu kuralın Anayasa’nın 38. ve 128. maddelerine aykırı olmadığını belirtmiştir. Mahkeme, kuralın Anayasa’nın 13., 49. ve 70. maddeleriyle ilgisi görülmediğini belirtmiştir.

Somut başvuruda ise, Devlet Memurları Kanununun 56. maddesindeki “*adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları*” ibaresine ilişkin denetim Anayasa’nın 13. ve 70. maddeleri çerçevesinde yapılmış ise de söz konusu ibarenin iptaline ilişkin çoğunluk gerekçesi hükmün belirsiz ve keyfilik oluşturduğu yönündedir. Anayasa Mahkemesi Devlet Memurları Kanununun 125/E/g bendindeki “*memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketler*” düzenlemesini

idarenin faaliyetlerinin çok çeşitli, karmaşık ve değişken olduğu, bu nedenle disiplin cezasını gerektirecek fiillerin tümünün kanunda tek tek belirlenmesinin güçlük oluşturduğu gerekçesi ile reddetmiş olduğundan, davaya konu 657 sayılı Kanunun 56. maddesindeki ibare açısından da söz konusu gerekçeden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektirecek bir durum mevcut değildir. Öyle ki, Devlet Memurları Kanununda genel idare hizmetleri, din hizmetleri, emniyet hizmetleri, avukatlık hizmetleri, eğitim ve öğretim hizmetleri, sağlık hizmetleri, mülki idare amirliği hizmetleri, teknik hizmetler şeklinde memuriyet sınıfları belirtilmiş olup, memuriyetle bağdaşmayan durum ve fiiller her bir hizmet sınıfı için farklılık arzedelebilecektir. Örneğin, alkol kullanımı din hizmetleri sınıfı için memuriyetle bağdaşmayan bir durum olarak değerlendirilebilecek iken, diğer hizmet sınıfları için daha farklı bir sonuca ulaşılabilecektir. Yine tıbbi olmayan tedavi yöntemlerinin tavsiye edilmesi sağlık hizmetleri sınıfı için memuriyetle bağdaşmayan bir durum olabilecek iken, diğer hizmet sınıfları için aynı sonuca ulaşılmayabilir.

Kaldı ki, Anayasa Mahkemesi'nin 16/01/2014 tarihli ve E.2013/110, K.2014/8 sayılı kararında da belirtildiği üzere, itiraz konusu kural dayanak alınarak tesis edilen idari işlemlere karşı yargı yolu açıktır. Aday memurluk ile ilişkisi kesilen kişiler, söz konusu idari işleme karşı idari yargıda dava açabilecek olup, belirsiz olduğu ileri sürülen kavramlar ve bu kavramların belirttiği hareketler yargı kararları yoluyla denetlenecek ve somutlaşacaktır.

Burada dikkat çekilmesi gereken önemli bir husus, 657 sayılı Kanunun 125. maddesinde memuriyetten çıkarma sebepleri düzenlenmiş olup, Kanunun 125. maddesinde memuriyetten çıkarma cezası, bir daha devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarma şeklinde belirtilmiştir. Kanunun dava konusu edilen 56. maddesindeki ibarenin yani adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları tespit edilmenin yaptırımı ise, kurumla ilişkisinin kesilmesi ve aynı Kanunun 57. maddesi uyarınca ilişkisi kesilen memur adayının üç yıl süre ile memur olamamasıdır. Buna göre, Devlet Memurları Kanununun 56. ve 57. maddeleri aynı Kanunun 125. maddesi ile mukayese edildiğinde aday memurun aleyhine değil, bizzatıhi tekrar memur olma fırsatı verdiğinden lehine olmaktadır. Bu nedenlerle Kanunun 125/E/g maddesinde düzenlenen bir fiilin disiplin soruşturması olmaksızın aday memur açısından aynı Kanunun 56. maddesi uyarınca uygulanması, aday memurun tekrar memurluğa başvurmasına fırsat verdiğinden lehine sonuç doğurmaktadır. Hal böyle olunca Devlet Memurları Kanununun 125/E/g hükmünün iptal talebini reddeden sayın Mahkemenin dava konusu 56. maddesindeki ibarenin iptal talebini de evlehiyetle reddetmesi gerekirdi.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, davaya konu 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 56. maddesindeki ibarenin Anayasa'ya aykırı olmadığı kanaatinde olduğumdan, iptal yönündeki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Ömer ÇINAR